

Utrikesdepartementet
Europakorrespondentenheten

Rådet för utrikes frågor den 15 november 2021

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter
3. Aktuella frågor

Informationspunkt

EU:s höga representant Josep Borrell väntas ta upp aktuella frågor på det utrikes- och säkerhetspolitiska området.

4. Västra Balkan

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Ann Linde

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera Västra Balkan och den politiska utvecklingen i regionen.

Förslag till svensk ståndpunkt: EU:s förbindelser med länderna på Västra Balkan är viktiga för vår gemensamma säkerhet och våra ekonomier. Fortsatt utveckling och stabilitet i regionen gynnar EU och Sverige. Regeringen framhåller att EU:s omfattande engagemang med regionen bör fortsätta att utvecklas.

Regeringen betonar vikten av att EU agerar samstämmt, strategiskt och trovärdigt i förhållande till länderna på Västra Balkan. Detta gäller inte minst i Bosnien och Hercegovina, där de interna spänningarna har fördjupats och riskerar att undergräva landets funktionalitet och stabilitet.

Regeringen anser att Bulgariens blockering av Nordmakedoniens förhandlingsstart inte är acceptabel, givet rådets enhälliga beslut i frågan.

Regeringen betonar vikten av reformer i länderna på Västra Balkan, inte minst avseende respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer samt jämställdhet. Det är även av stor betydelse för ett fortsatt EU-närmande.

Regeringen vill att samarbeten på områden där det finns gemensamma intressen ska stärkas, bland annat arbetet mot korruption och organiserad brottslighet, samt för att minska miljö- och klimatpåverkan. EU bör fortsätta att motverka desinformation som underminerar reformer och demokratiska processer.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Västra Balkan behandlades vid EU-nämndens sammanträde den 5 oktober 2021 inför mötet i Brdo mellan EU:s och Västra Balkans stats- och regeringschefer samt vid EU-nämndens sammanträde den 7 maj 2021 inför rådets möte den 10 maj. EU:s utvidgning på Västra Balkan behandlades vid EU-nämndens sammanträde den 18 juni 2021 inför Allmänna rådets möte den 22 juni.

Fortsatt behandling av ärendet: EU:s utvidgning och Västra Balkan väntas diskuteras vid Allmänna rådets möte den 23 november.

5. Sahel

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Ann Linde

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera den säkerhetsmässiga, politiska och humanitära utvecklingen i Sahel. Rådet väntas även diskutera möjligheten till sanktioner mot personer som motverkar övergångsprocessen i Mali.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen framhåller vikten av en bred ansats till regionens utmaningar och verkar för ett samlat EU-engagemang för hållbar utveckling i Sahel.

EU:s nya Sahelstrategi bör följas upp med nationella handlingsplaner. Det är viktigt att hantera grundorsakerna till regionens utmaningar såsom klimatförändringar, korruption och brister i god samhällsstyrning. Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer samt jämställdhet ska genomsyra EU:s engagemang i regionen.

Den politiska utvecklingen i Mali är mycket allvarlig. Regeringen verkar för ett samlat EU-engagemang till stöd för genomförandet av övergångsprocessen.

Regeringen ställer sig positiv till att möjliggöra ytterligare restriktiva åtgärder mot personer som motverkar övergångsprocessen. Det är viktigt med ett rättssäkert sanktionsförfarande.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Sahel behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 17 januari 2020 inför rådets möte den 20 januari. Mali berördes vid EU-nämndens sammanträde den 15 oktober 2021 då frågan väntades komma upp under aktuella frågor vid rådets möte den 18 oktober.

Utrikesministrarnas och försvarsministrarnas gemensamma möte

6. Strategiska kompassen

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Ann Linde och försvarsminister Peter Hultqvist

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera EU:s säkerhets- och försvarspolitiska samarbete med fokus på den så kallade strategiska kompassen. De områden som väntas beröras är krishantering, motståndskraft, förmågeutveckling och partnerskap.

Förslag till svensk ståndpunkt: Rådande säkerhetspolitiska omvärldsläge understryker behovet av ett starkt EU som främjar fred och säkerhet i vår del av världen och globalt. Regeringen stödjer därför utvecklingen av en tydligare strategisk inriktning för europeiskt säkerhets- och försvarssamarbete genom utvecklingen av en så kallad strategisk kompass.

Regeringen betonar vikten av att utgå från en bred syn på säkerhet genom en integrerad ansats där både civila och militära verktyg kan nyttjas för att stärka EU:s handlingsförmåga som global aktör genom hela konfliktcykeln.

Den strategiska kompassen bör klargöra att EU:s säkerhets- och försvarspolitiska samarbete sker i en kontext av ett antal bilaterala, multilaterala och regionala samarbeten som gemensamt bidrar till en samlad europeisk förmåga. Detta stärker i sin tur EU:s säkerhets- och försvarssamarbete och Europas förmåga att ta ansvar för sin egen säkerhet och kunna vara en global säkerhetspolitisk aktör.

En starkt handlingsförmåga kräver tillgång till effektiva och ändamålsenliga instrument, civila såväl som militära. Regeringens hållning är att den strategiska kompassen bör omfatta både ett förmågeutvecklande och ett insatsfrämjande perspektiv.

Den strategiska kompassen bör ge stöd för den civila GSFP-paktens fulla genomförande och lägga grunden för en fortsatt ambitiös utveckling av EU:s civila krishanteringsförmåga. Regeringen ser positivt på att EU ser över den militära verktygslådan, inklusive unionens snabbinsatsförmåga, så att denna kan bli mer effektiv och ändamålsenlig. Regeringens syn är att arbetet för att utveckla den militära verktygslådan bör ta avstamp i existerande strukturer och instrument.

Regeringen betonar vikten av jämställdhetsintegrering och att den strategiska kompassen ska bidra till genomförandet av agendan för kvinnor, fred och säkerhet.

Inre och yttre säkerhet är alltmer sammanlänkade. Regeringen välkomnar att steg tas för att stärka unionens motståndskraft, inklusive genom utvecklandet av en verktygslåda för bemötande av hybridhot.

Att EU förblir öppet mot omvärlden är en prioriterad fråga för regeringen. Regeringen avser verka för att den strategiska kompassen bekräftar den transatlantiska länkens betydelse för europeisk säkerhet och ger stöd för ett fortsatt nära samarbete mellan EU och Nato. Regeringens hållning är att EU:s bilaterala partnerskap, bland annat med Förenta staterna, bör utvecklas utifrån en differentierad och skräddarsydd ansats.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Strategiska kompassen behandlades vid EU-nämndens sammanträde den 9 juli 2021 inför rådets möte den 12 juli liksom vid EU-nämndens sammanträde den 30 april 2021 inför rådets möte den 6 maj. Strategiska kompassen behandlades även vid ett informationstillfälle i det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet den 28 oktober 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: Strategiska kompassen väntas även diskuteras vid Europeiska rådets möte i december. Antagande av den strategiska kompassen är planerat till mars 2022.